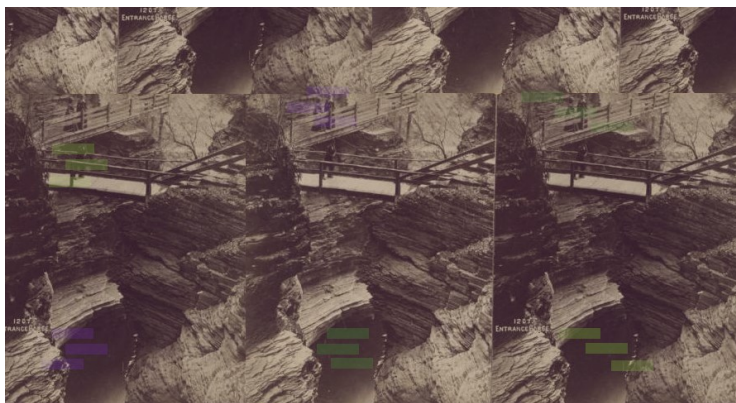

El camí particular dels *Camins particulars* de Lluís Freixas

LLIBRES NARRATIVA / 5 FEBRER, 2019

A ra fa gairebé deu anys, un dia, de nit, en un bar, van robar-me el bolso. (Ho sento pels puristes i pels correctors, però a mi van robar-me el *bolso*, no pas la bossa de mà.) Quan ens vam adonar del que havia passat, la meva amiga i jo vam començar a preguntar si algú havia vist alguna cosa i, al cap de poca estona, vam trobar el bolso abandonat a terra, darrere d'una de les taules més arraconades del local. Els lladres s'havien endut tot allò que consideraven de valor: la cartera, les claus, el mòbil, etc. A dins hi van deixar tot allò que no els interessava: un paquet de kleenex, un boli, i el llibre que feia poquíssim que m'havia comprat i que tenia a mig llegir. Davant d'això, vaig preguntar-me, i segueixo preguntant-me encara ara: quin valor té la literatura? No van fer gaire negoci, els lladres, amb mi, perquè de diners, n'hi havia pocs. Però ningú no va estalviar-me la murga, el temps, d'haver de duplicar carnets i cancel·lar targetes. El que sí que em va quedar, però, va ser el llibre: *Camins particulars*, de Lluís Freixas. Feia pocs dies que l'havia començat i m'estava agradant. Va ser tot un detall que els lladres el deixessin dins el «bolso robat».

Segurament aleshores jo ja coneixia, de vista, en Lluís Freixas (Cassà de la Selva, 1964). Freixas és un tipus relativament conegut a Girona i voltants. En primer lloc, perquè durant un munt de temps va treballar de periodista, i ja se sap que els periodistes se les han de veure amb gent de tota mena. I, en segon lloc, perquè fa anys que ostenta el càrrec de director (intermitentment i gairebé eternament) en funcions de la Casa de Cultura de Girona, un equipament pel qual transiten també tota mena de personatges de l'àmbit cultural. Freixas, després de publicar un parell de llibres de poesia gràcies a l'obtenció de premis literaris, va trencar el seu silenci editorial de gairebé deu anys amb la publicació, l'any 2009, del llibre de narracions curtes *Camins particulars*, que va comptar amb pròleg de Miquel Pairolí. Si confiem en la repetició de la història, ara que ja han passat quasi deu anys del seu últim llibre, començaria a ser hora que Freixas tornés a publicar alguna cosa.

Els contes de *Camins particulars* —tretze en total— són curts; es llegeixen d'una tirada, en un moment. I amb això no vull pas dir que siguin contes sense substància. Més aviat al contrari: l'aparent senzillesa que traspuen les narracions està, en el fons, molt ben treballada. La depuració lèxica i la claredat sintàctica de Freixas és la clau que permet llegir els contes amb facilitat, sense embolics innecessaris. Tanmateix, aquesta agilitat en el procés de lectura, que sempre és d'agrair, no ens ha de despistar: malgrat que pugui semblar que els contes diuen una cosa, en realitat en diuen moltes més que poden passar desapercebudes si no en fem una lectura atenta. Per exemple, en diverses narracions trobem un fet, un detall, un matís, que sembla que hi apareix sense que tingui importància, però que en el fons ens explica molt millor el context en què cal situar el

contingut del conte. Les temàtiques tractades no són pas gaire originals, això és cert. Bàsicament, la solitud i la por, dues qüestions que van íntimament entrelaçades. Com afrontem els canvis de situació quan no tenim ningú amb qui recolzar-nos? Com en gestionem l'experiència posterior? Així mateix, el dubte —un altre tema universal—, conseqüència directa de la combinació de solitud i por, és un altre dels elements fonamentals del llibre. Tothom pot optar per una via diferent davant la immensitat de possibilitats que sorgeixen al llarg de la vida: podem trastocar-nos, podem resignar-nos, podem rebel·lar-nos, podem enfonsar-nos, podem empenyar-nos. Fins i tot podem no fer res, quedar-nos immòbils davant la immensitat d'opcions. Totes aquestes reaccions humanes, tan reconeixibles, apareixen en els contes de Freixas, que, en conjunt, tracten sobre problemes quotidians de personatges ordinaris. Això fa que, encara que les situacions plantejades puguin semblar extravagants en algunes ocasions, en realitat formen part de la vida diària dels protagonistes i, per tant, tots podem sentir-nos-hi interpel·lats en certa mesura.

Malgrat que els conflictes sempre girin entorn d'uns temes similars, la diversitat amb què apareixen aplicats a *Camins particulars* és destacable. En aquest sentit, la imatge dels camins boscos desgranada per Miquel Pairoli al pròleg, presa possiblement d'Umberto Eco, és molt adient, ja que cada un dels personatges mostra una elecció diferent, amb unes implicacions diferents, i al final els lectors podem establir una mena de mapa amb els recorreguts, les confluències i les bifurcacions de tots i cadascun dels camins narrats per Freixas. En cap cas, però, no hi ha un judici moral, una condemna o una felicitació per l'opció triada i, per tant, no hi ha una última paraula que condueixi a un final feliç o a un final previsible i mastegat. Malaltia, desig, mort, incomprensió... Tot és plantejat i condensat en els contes de Freixas, i és el lector qui n'ha d'extreure un aprenentatge o una conclusió, si és que n'hi ha cap.

La diversitat de veus narratives utilitzades per Freixas al llarg del llibre reforça igualment les diferències entre cadascun dels camins particulars: tant podem trobar-hi veus en primera persona com en tercera, tant podem trobar-hi monòlegs com diàlegs. Per exemple, al primer conte, «L'espera», el narrador és un vell professor que explica a un tercer la presència d'una noia, que sempre té entre les mans *Els raïms de la ira* de Steinbeck, al replà de l'escala de pisos on viu. «La treva», en canvi, està enunciat per un narrador omniscient que focalitza l'atenció en els dos membres d'una parella d'edat avançada. D'altra banda, «Radiador» és un exemple de monòleg femení a través del qual podem descobrir les problemàtiques diàries d'un matrimoni des de la perspectiva de la dona. I «El viatge» està construït en bona mesura a partir de la conversa que manté un jove que ha intentat arribar a Europa, sobrevivint als perills de la mar i la clandestinitat, amb el seu avi.

Així doncs, la riquesa narrativa que presenta Lluís Freixas a *Camins particulars* demostra l'amplitud de la seva voluntat literària. A més, en diversos contes s'hi detecta, d'una manera més o menys velada, referències literàries que beuen d'autors com Borges o Kafka, per citar-ne només un parell. I això ens demostra, d'altra banda, la plena consciència d'escriptura de Freixas. El conte que dóna títol al llibre està escrit en forma de dietari íntim. L'autor/narrador va alternant l'escriptura de les notes que conformen el conte/dietari amb l'escriptura d'uns contes que aplega sota el títol *Camins particulars*. Sobre aquest títol, el personatge n'opina el següent:

«A mi, *Camins particulars* m'agrada perquè no correspon a cap de les narracions i així evito rellevàncies indesitjades: no voldria que cap conte del recull adquireixi una centralitat que no ha de tenir. A més, em sembla que defineix de manera general les singularitats dels personatges: tots tenen trets en comú, però tots són diferents; tots afronten conflictes i tots els resolen (si els resolen) de formes diferents. És evident, per tant, que cadascú opta per un camí i que cada camí és ben particular.»

Freixas, distanciant-se d'aquest narrador/personatge, perquè ell sí que va donar al seu llibre aquest títol, que correspon al d'una de les narracions, fa explicar al personatge de ficció la intenció que hi ha al darrere del llibre d'una manera ben clara. El joc metaliterari és evident. La barreja de vida i literatura, doncs, està servida. Perquè la literatura ens explica la vida i, per aquest motiu, la literatura també pot endinsar-se en camins particulars.

Ara fa gairebé deu anys, un dia, de nit, en un bar, van robar-me el bolso i el llibre que hi

portava a dins. Vaig recuperar el bolso i el llibre, però pel camí vaig perdre-hi altres coses. Quina és la millor manera d'actuar davant del que és inesperat? Hi ha una «millor» manera? Quin valor té la literatura? Pot comptabilitzar-se en diners? O és la nostra experiència, i el record de la nostra experiència, el que hi confegeix valor? El més interessant de les preguntes que planteja *Camins particulars* de Lluís Freixas és que sempre s'arriba a la mateixa resposta: d'opcions possibles n'hi ha tantes com persones, i cap no és més o menys vàlida que les altres.

ETIQUETES: ACCENT EDITORIAL BORGES CAMINS PARTICULARS ELS RAÏMS DE LA IRA KAFKA LLUÍS FREIXAS MIQUEL PAIROLI
STEINBECK UMBERTO ECO

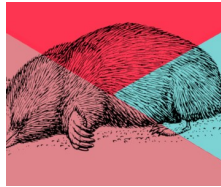
ANNA PERERA ROURA | ÚLTIMES PUBLICACIONS

(Banyoles, 1986). És llicenciada en Filologia Catalana, màster de Recerca en Humanitats i doctora en literatura catalana, amb la tesi *L'erotisme en la poesia catalana del segle XX: Joan Salvat-Papasseit, Josep Palau i Fabre i Gabriel Ferrater*. Treballa a la Universitat de Girona fent gestió i recerca.

Articles relacionats

Totes les vides que hem viscut

Si no t'hagués llegit

Fer-se *amic* de Stephen Ellcock

Llibres
Cultura
Nosaltres
Contacte

© LA LECTORA
hola@lalectora.cat

Política de privacitat
Copyleft

© LA LECTORA 2018